

Droesbacterie: bedreigde diersoort of zelf een bedreiging?

- Droes wordt nogal eens onderschat. De droesbacterie *Streptococcus equi* subsp. *equi* lijkt weliswaar een ‘bedreigde diersoort’ te worden, bedreigend voor paarden is ze nog steeds, meer zelfs dan sommigen denken. Het opsporen van symptoomloze dragers vormt de clou in de bestrijding van droes, betoogden GD-experts Linda van den Wollenberg en Kees van Maanen tijdens de cursus over deze paardenziekte.

“Droes is een ziekte die alle paarden moeten doormaken, zoals alle kinderen de pokken moeten doormaken”, schreef de Franse paardenarts Jacques de Solleysel in de 17e eeuw. Met dat citaat opende veterinaire microbioloog Kees van Maanen zijn betoog over epidemiologie, diagnostiek, beheersing en preventie van droes. “De pokken zijn inmiddels helemaal uitgeroeid. Kan

dat met droes ook?”, vroeg Van Maanen het publiek van zo’n 25 paardendierenartsen in Boxmeer. GD organiseerde de droescursus samen met MSD Animal Health, als vervolg op de masterclasses van vorig jaar.

De microbioloog liet zien dat de droesbacterie *Streptococcus equi* subsp. *equi* voorgesteld kan worden als een ‘bedreigde diersoort’, omdat ze

alleen in paardachtigen kan overleven. Net als pokken en runderpest zou ze in theorie de wereld uit geholpen kunnen worden. “Kunnen we haar misschien helemaal uitroeien met vaccinatie? Of met beter management? Het is het overdenken waard”, aldus Van Maanen.

TOPJE VAN DE IJSBERG

Zover is het echter nog lang niet, voorlopig is *S. equi* subsp. *equi* vooral nog erg bedreigend voor paarden. En misschien wel bedreigender dan veel dierenartsen en paardenhouders denken. “We weten hoe droes eruitziet, zo moeilijk kan het toch niet zijn”, vertolkte paardeninternist Linda van den Wollenberg eerder op de middag de publieke opinie. Voorafgaand aan de presentatie van Van Maanen vertelde Van den Wollenberg over de symptomen en behandeling van droes. “Er zit meer achter dan je zou denken. Droes wordt nogal eens onderschat”, waarschuwde ze. “Paarden krijgen lang niet altijd uitwendig zichtbaar dikke klieren die vervolgens openbreken, de ziekte kan ook veel onopvallender verlopen.” Van den Wollenberg illustreerde dat aan de hand van enkele casussen, zoals die van een dressuurstal met volwassen sportpaarden waar al behoorlijk wat onrust was geweest en veel kosten waren gemaakt voor de behandeling van zieke paarden. “Geen enkel dier had zichtbaar verdikte lymfeknopen, een van de

Er zit meer achter droes dan je zou denken, bleek tijdens de eerste cursusavond over droes in Boxmeer.

duidelijkste symptomen van droes. Toch bleken uiteindelijk acht van de zeventien dieren de ziekte te hebben.”

DRAGERS

Van den Wollenberg wilde ermee duidelijk maken dat je vaak maar het topje van de ijsberg ziet. “Ook op het oog gezonde paarden kunnen de droesbacterie bij zich dragen en andere dieren besmetten.” Bijvoorbeeld omdat de diagnose nog niet is gesteld of – en dat is de grootste risicogroep volgens de GD-experts –

“Dragers opsporen vormt de clou in de bestrijding van droes”

omdat ze symptomeloze dragers van *S. equi* subsp. *equi* zijn. Vervolgens werd met de groep besproken wat de mogelijkheden zijn voor het behandelen van dragers.

Deze dragers opsporen vormt de clou in de bestrijding van droes, betoogden GD-experts Van den Wollenberg en Van Maanen in Boxmeer, en twee dagen later herhaalden ze die boodschap tijdens de cursusavond in Deventer. Van Maanen doorliep de mogelijkheden om de droesbacterie aan te tonen, namelijk kweken, PCR-testen of serologie met een ELISA-test (zie ook het kader ‘Diagnostiek van droes’). Van den Wollenberg toonde met endoscopiefilmpjes wat er gebeurt als je een neusswab neemt of een neusspoeling of luchtzakspoeling doet om monsternormaal te

nemen. Ook besprak ze wat de keuze voor het type monsternormaal en de timing ervan voor invloed heeft op de kans om de bacterie daadwerkelijk aan te tonen.

DROES-VRIJ

Van Maanen acht het onwaarschijnlijk dat de droesbacterie met vaccinatie alleen is uit te roeien. Misschien in de toekomst met nieuwe vaccins, maar nu nog niet. “Hoe bedreigd is de bacterie? Zegt u het maar”, sloot Van Maanen het eerste deel van de droescursus af.

Deze vraag bood voldoende voer voor discussie tijdens en ook na de soep en broodjes. Dat gold ook voor de vraag welke managementmaatregelen bedrijven en de sector als geheel kunnen nemen. Denk daarbij aan isolatie van nieuwe paarden en richtlijnen voor de verplaatsing van paarden. Van Maanen besprak in zijn presentatie voorbeelden uit Schotland waar gewerkt wordt met een certificering voor bedrijven die droes-vrij of droes-onverdacht zijn (zeg maar een gouden of zilveren status), en dus ook geen dragers hebben. Een dergelijk systeem bestaat hier nog niet, maar wellicht kan Nederland van deze voorbeelden leren. Wie weet lukt het zo de ‘bedreigde diersoort’ *S. equi* subsp. *equi* nog wat verder in het nauw te drijven. ●

DIAGNOSTIEK VAN DROES

Van alle infectieziekten die paarden kunnen krijgen, toont GD in het lab droes het meest aan. De ziekte wordt veroorzaakt door de droesbacterie *Streptococcus equi* subsp. *equi*. Die kan gekweekt worden, maar in het GD-laboratorium hebben we ook andere technieken tot onze beschikking. Dat zijn de droes-PCR, een snelle en gevoelige test waarmee we een specifiek stukje DNA van de bacterie aantonen, en de droes-ELISA, een laboratoriumtest die antistoffen aantoonst in bloedmonsters.

PCR

Uit internationaal onderzoek is gebleken dat bacteriekweek maar beperkt gevoelig is als je de droesbacterie wilt aantonen, zeker als je deze techniek vergelijkt met een PCR. Een PCR is een techniek om zeer kleine hoeveelheden van een specifiek stukje DNA te vermeerderen tot er genoeg van is om het aan te tonen. Een PCR op neusswabs, neusspoelingen of luchtzakspoelingen kan zeer bruikbaar zijn bij de diagnostiek en bestrijding van droes. GD heeft een gevoelige en gevalideerde ‘realtime-PCR’ in huis om *S. equi* subsp. *equi* aan te tonen. Deze test kan gebruikt worden voor individuele monsters en voor gepoolde monsters van maximaal drie neusswabs of -spoelingen, bijvoorbeeld bij een bedrijfsprobleem.

ELISA

Naast de PCR kan GD een ELISA-test uitvoeren. Hiermee kunnen antistoffen tegen de droesbacterie worden aangetoond in bloedserum. Deze test is niet alleen geschikt om recente infecties te detecteren maar ook om dragers op te sporen. Bijna alle paarden ontwikkelen enkele weken na een infectie antistoffen en komen daardoor positief uit de droes-ELISA. Na ongeveer een halfjaar loopt het gehalte antistoffen terug en worden de meeste paarden weer negatief. Bij dragers blijven de antistoffen echter langdurig aanwezig. Deze dieren zullen daardoor nog positief testen bij de ELISA.